ग्रं.नं.२२ मराठी वेदांत

...वासिष्ठ

...स्त कृत)

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ४३४/ने१५१(४०७)

ग्रंथ नाम योग वासिष्ठ.

विषय म० वेदांत.

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

पा
सा
व

॥ नमो सद्गुरु रामचंद्रा ॥ शांतानंद शीवशंकरा ॥ दीनदया
करुणाकरा ॥ विश्वोद्धारा विश्वनाथा ॥१॥ कायाकाशी आधी
ष्ठान ॥ जेका प्रत्यक्ष आनंदवन ॥ पंचक्रोश महास्मशान ॥ क्रीडा
स्थान शंभुचें ॥२॥ उत्तम वाहे निर्विघ्न गंगा ॥ दर्शणे पातके नेत भंगा ॥
अर्थेम ब्जने उद्धरी जगा ॥ जेकां नी पथगा सुखकारी ॥३॥ मा
नससरोवर निवासा ॥ शांतानंद परमहंसा ॥ करुन तारक उपदे
शा ॥ छेदीन्न भवपाश न कोचें ॥४॥ पुण्यपावन अगाध क्षेत्र ॥ स्व
यें दोनो गौरीहर ॥ राम चव्य अक्षर सार ॥ करि उद्धार विश्वाचा
॥५॥ जगद्गुरु जगन्नाथा ॥ विश्वंभर राउमाकांता ॥ पुरवि माझी
ये मनोरथा ॥ वासीष्ठ ग्रंथा उद्धारी ॥६॥ दाता उदार शिवशंकरा ॥
देता नह्मणे लाहाण थोरा ॥ उपमन्योस क्षीरसागरा ॥ अर्पिलें
समग्र दुग्धमाता ॥७॥ माझी वांछा वीदु मात्र ॥ देणे तुम्हे अप

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(2)

शंपरा॥३॥नुक्रपेचासागरा॥तुष्टलासाचार हरिदासा॥४॥
पुर्वि जाणा जयोग ज्ञान॥ चित्तविश्रांति संपादुन॥ तद्वारा
नृपं डोपाख्यान॥ पद निर्वाणप्रगट केलें॥ था वासीष्ट भ्रषं डि
संवाद॥ योगज्ञान विषय बोध॥ जेणें पावि जे स्वाराम पद॥
अर्थ जिगाथ तेथींचा॥१०॥ आतां तेपैं चे कारें देव पुजन॥ चि
त्त विश्रांति पावोन॥ नोगी जेगा पद निर्वाण॥ ते चि निरोपणासी
॥१॥ गि जे त॥११॥ त्ते थें आरंनी मोक्षोपाया कारणें॥ प्रतिबद्धकजो ॥१॥
देहाभीमान॥ याचे निवृत्तीकारणा॥ हीतो पदेशाकरणें किं
चिन्मात्र॥१२॥ वसीष्ठ॥ अयनासमावृमवेदं मिथ्यं संप्रतीनासा
त॥ अयं नामाहमित्युंत स्मरस्यदेव शरीरकं॥१॥ मांसास्थि मूयनि
र्माणि॥ देहोहमिति विभ्रमे॥ यज्ञसंकल्पनिर्माणि॥ होदेवे संति
ष्ठ स्वरा॥२॥ सुखतत्यगतो येन स्वप्र देहेन दिक्कटान॥

॥निर्वाणप्रकरणदेवपुजोपाख्यानसर्ग॥१॥

रीश्वम सीहे राम॥ सदेहस्ते[illegible] संस्थितः॥ टिका॥ ऐक रघु
नंदन समर्था॥ सांगेन या प्रश्नाचे अर्था॥ अंतरी धरुन विवेकता॥
दुःख स्वार्थ पावावे॥१३॥ हे शरीर वास्तव्य विचारीतां॥ अन्ना
माच असे तत्वता॥ तरी संप्रत विचारीतां॥ देहहंता व्हावी जाणे
॥१४॥ स्वरूपाचें जे विस्मरण॥ तेंचि देहात्मबुद्धिचे कारण॥ अ
हंकाराचें वसे ठाण॥ तेणें अज्ञान प्रसरपावे॥१५॥ ओटहात
देहमिह्मणोन॥ आत्मयाचें नेणे अभिमान॥ अभ्यासेंणेंचि र
होउन॥ अंतरी जाण विस्तार॥१६॥ यालागी जरी विचार क
रिजेता॥ तरि हे देह असद्रूप कल्पीता॥ पंचधातुचे अग्राध्यता॥
लयपावतक्षणामध्ये॥१७॥ मांस अस्थि मज्जा गहना॥ नाडि
चर्म वरि वेष्टना॥ मळमुत्राचें भाजन॥ अमंगळ तें कुश्चित
॥१८॥

(2A)

(३)

सप्त धातुचं निर्माण॥ ज्या देहाचं संकल्पीत दिसे भान॥ असे
से सहस्त्र घा देह असे त जाण॥ देह आपुला कोण मानावा
॥१॥ थाये सा देह मी रघुपती॥ निःशेष घटाकाविहे घ्यां ती॥ तुचि
हा मा स्वयंज्योती॥ देहस्मृती न धरावी॥२०॥ सुखरूप पर्यं
वीवर्त्तमान॥ स्वयें असतां निद्रापन्न॥ होसाता स्वप्न देहे करू
नाकरी जे भ्रमणादीगत्वी॥२१॥ श्रीराम म्हणे स्वप्न शरीरा॥ सांग पं
॥२॥ वेठे असे साचार॥ तद्वत स्थुल देह पा समाच॥ मिथ्या वेव्हा ॥२॥
पैं याच्या॥२२॥ ऐसी देहाची प्रवृत्ती॥ मी थ्यामय केवळ घ्यां
ती॥ संदेह काय सा रघुपती॥ संशय येद थीं न धरावा॥२३॥
लोक॥ जागरायां मनोराज्यं॥ येन स्वर्गपुरांतर॥ परी घुम
मिळं वा॥ संदेह स्तोक संस्थीतः॥४॥ दीर्घस्वप्नमिमं विद्धि
॥ दीर्घं वा चित्त विभ्रमं॥ दीर्घं वापी मनोराज्यं संसारं रघुनंद
न॥४॥

Joint Project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

॥निर्वाणप्रकरणादेवपुजापाख्यानसर्ग॥१॥

मात्रासमात्रमेवेदं॥नसंन्नासंजगत्त्रयं॥इयन्मेकलनायोगा॥सम्य
क्लोकनंविदुः॥टीका॥जागृतीस्वप्नशरीरा॥अप्रयोजकमानी
जेसाचार॥तैसेचिस्वप्नीजागृतशरीरा॥नचडेवेव्हारकांहीचतेथे
॥२४॥सुषुप्तीचेठाईंणहोतां॥दोन्हीअप्रयोजकतत्वतां॥येसी
याशरीराचीअहंता॥टाकुनसर्वथासुखीव्हावें॥२५॥जागृतीतजे
मनोरथकरणा॥चीत्तप्रवाहीअसतांदेहविस्मरणा॥तेणेजेंकांही
परवशहोणा॥तेंमनोराज्यबोलणेरघुराया॥२६॥यामनोराज्यां
ता॥स्थुळदेहमीथ्याभुता॥नसतेंदेहोतरगामनेंकरीता॥कल्प
नागृस्तहोउनी॥२७॥जागृतीअवस्थेमनोराज्यांत॥ज्यादेहेंपुरास्वर्ग
तरासंचारकरीत॥अथवामेरुपर्वतीफीरत॥तोदेहरघुनाथको
ठेआहे॥२८॥असायेरघुनंदना॥हासंसारतोदीर्घस्वप्नजाण॥अथ
वासविस्तरचीत्ताविभ्रम॥वक्रवना॥चीरकाळभ्रमदारुणमानावा॥२९॥

(3A)

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai"

कींवायाप्रपंचाकारपै॥ मनोराज्याजैसेजाणनै॥ मीथ्याभूतद्व
प्यभान॥ काळत्रईप्रमाणनोहेंहे॥१०॥ भासमात्र जगहेंअसेंदीस
ता॥ यालागींनोहेबहीसंत॥ बाधीजेतह्मुणोन असंत॥ नोहेनि
श्चीत्तरचोत्तम॥११॥ याहेतहे जगभासमान॥ अनीर्वचनिय
तुं जाण॥ न्नेदकल्पनायागोना॥ सम्यकअवलोकनेंकरावें॥१२॥
॥१॥ याप्रकारेंप्रपंचातें॥ सत्पुरुष जाणति अशास्वत॥ आग्रहटाकोनि ॥१॥
निवांत॥ स्वरूपीस्वस्तरहीलेती॥१३॥ श्लोक॥ अवश्यमेवही
मया॥ कर्त्तव्यमितीनिश्चयः॥ इयास मरणप्राप्ते॥ कीमुथा
परीतप्यते॥७॥ अवश्यमेवजातेना॥ कीत्चीत्सुखीविन्नेवाद्य
कं॥ प्राप्तव्यपुरुषे येती॥ त्नामेप्वर्थस्यकोमदंशना॥ प्रविचा
रोंपरियब्या॥ पदार्थपटलंवृजे॥ आभासमात्रसामान्या॥ मी
दमा॥ लोकयानचः॥ थाटीका॥ मजला अवस्यआहेमरण॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ऐसा निश्चय केला आपण॥ आम्हि तो विचार सांडुनी तेणे॥
घ्यावे कोपन कां करावे॥२४॥ येथें उपजल्या पाण्यासी॥ विषम
आपदा येते अनायासी॥ अर्थलाभ जाल्या त यांसी॥ मद मोह
मान सी क्रोध रपे॥२५॥ अथवा आपदा जाल्या प्राप्त॥ खेद कां
करावा चित्तात॥ नैव नमुदं अविद्याग्रस्त॥ भ्रमे मानीत सुख
दुःखा॥२६॥ हे प्रपंचरूप पदार्थसंघात॥ आभासमात्र अशा
श्वत॥ याला गीटा कावे समस्त॥ सर्वथा हे तन श्वरी याचा॥ (१८७)
केवळ जें कां स्वरूप शाश्वत॥ सर्वत्र असे अनस्युत॥ सद्दी
न्मात्र सर्वोदीत॥ ते जो मंडीत प्रभाव्याची॥२७॥ अगा ये अन्व
रघुनंदना॥ याचे तु करी गा अनुसंधाना॥ सर्वदा तन्ही दृढ होऊ
ना॥ स्वानंदघन विराजे॥२८॥ श्लोक॥ आभासमात्र मखीलं
चीत्ताम अर्थ कल्कीत॥ ततस्तद पी संत्यज्य॥ निराभासो भव त्तम॥ (११०)

(५७)

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. Joint project of the

(5)

रागद्वेषसर्पे द्विठे न विळी नौ न नमो वी ठेठ॥ यस्य कल्पतरोस्तमा
की नामो गत्नध्यते॥११॥ ये प्रशाम र्वमापन्ना॥ विदग्धाः शास्त्र
शालीनः॥ रागद्वेष मयो मान्या॥ गर्धमास्ते धीगस्तू तान्॥१२॥
टीका॥ या कारणे अभ्यास भाव होतसात॥ दीसते हे जगसमस्ता॥
चीत्त समंध द्वेष भाव धरीत॥ या नामी निश्चितया गावें॥४०॥ या
लागि निर्विकल्प निराभास॥ श्रीरामा वें होइ सावकाश हि वे ॥५॥
॥५॥ जे का रागद्वेषा॥ नवरी स्पर्श तुम्हा चा॥४१॥ रागद्वेष लक्षण ऐस
पदी नाही॥ मनो वासना तो अंतरी दडोनी॥ ते जेणे बाहेर चाल दे
द वडुनि॥ मन पवित्र करोनि असे जो॥४२॥ ताद्दरय पुरुष पवि
त्र वानू॥ जो का कल्पवृक्षा समान॥ तयापासुन साधक जन॥
न रसप्रय कोणा न पावे॥४३॥ ते को स्पर्शी चतुः शास्त्र संपन्ना॥
वेदीक लोकीक वेव्हारी निपुण्या॥ ज्ञा ही चप्राज्ञ वेत हा गर्व

॥निर्वाणप्रकरणादिवपूजोपाख्यानसर्ग॥२॥

सवत्सेवुन॥ रागद्वेषसुलीन जेंतरीं त्याचें॥४७॥ ये सन्तेकों ग
न्वित॥ ते गर्धम जाणावे पूजायका॥ श्रीगजन्मत याचें वेर्थी
र्षन करीत या॥ गावें॥४८॥ ये ऊनिया नरदेहासी॥ देंही आत्मय
देघत्वा रागद्वेषासी॥ ते जाणावे पापरासी॥ व्यर्था जननियांसि प
सवली॥४९॥ श्लोक॥ ईदं संसारचक्रं हि॥ नाभौ संकल्पमात्रको॥
संरोधीता यां वहना॥ द्व चुनंदनरुध्यते॥१३॥ सो भीता यां मनोना
च्या॥ मिदं संसारचक्रकं॥ प्रयत्ना द्रोधीत मपी॥ प्रवहयेव वेग
तः॥ भोपरं पोरुषमाश्रीय॥ बल्प्रज्ञाय युक्तीतः॥ नाभीसंसारच
कस्या॥ चित्तमेव नीरोधयेत॥१४॥ टीका॥ हे संसारचक्र जेरघुन
दना॥ नाभीरूप जे संकल्पात्मक मन॥ रोधीता ही राचीदीव सचकळए॥
सर्वथा जाण न संडिता॥४८॥ प्रयत्न करीतां हीं हें स्थीरा॥ कदा नेर
हे संसारचक्रा॥ वाहत असे निरंतरा॥ जाण साचार दयानिधे॥४९॥

(5A)

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(८)

मनोलक्षणाना नी जोयेथें। तो पावतअसतां क्षोभातें। संसार
चक्र वेगें असे धांवता। प्रयत्नरोधी त्या निवांत राहेना ॥४॥
यासि अन्यथा करितां साह्य साधन। कदा हेना केळे रघुनंदना॥
ये कसत्संग अवलंबुना। सहाय्य श्रवण आवरे हें ॥६०॥ उत्कट
पौरुष आश्रऊना। केळे युक्त प्रज्ञा तें एकरणा। नाली स्थुल निर्जे
कोच पक्व मन। ते परम यत्न करून निरोधावें ॥६१॥ मग हे संसा ॥५८
॥५१ रचक्राचे चेचल पण। जें कां प्रवृत्तीस कारण। याचीये निश्चल
ते लक्षुन। करावे निरोधन चित्ताचें ॥६२॥ श्लोक। प्रज्ञासोजन्य
युक्तेन। शास्त्र संवीतीतेनच। पौरषेणन यप्राप्त। नत्तक्रच
लभ्यते।१६। भयप्रदमकल्याण। द्वयसर्वस्वहारीणा। मन:
शाच्यमुसृज्य। यो सीसोसी स्थीरो भव:॥१७॥ चीत्तयक्ष ढको
कोतांना गास्वाणीन बोधव:। शाकु वैतीपरीवातु। गुरुवोनचम
नवा ॥१८॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

…का॥प्रज्ञास्फुर्त्ति शिद्धार्थ॥शमदमादि संपदायुक्त॥अध्याम
…शास्त्र वीचार सहीत॥पौरुष बोलतयानांवा॥४॥ऐसा ये पुरुष
…लकरून॥अन्यथा प्राप्त नोहे जेसाधन॥तेसद्गुरूचीपावीजेये
ण॥यालागीसुयत्न करावा॥५॥नयदायक अमंगळरूप सर्व
था॥जो धैर्यवंतातेपाहत॥ऐसा मनोलक्ष्यणपीशाच रघुनाथा॥
तातुं आतां निर्दळी॥६॥पा॥दुर करुन मनपीशाचासी॥मग जेसा जे
हे तैसाच असे॥निजामुपदी सुखे विलसे॥परमपुरुषरामचं
द्रा॥पद्मा-चीत्त लक्ष्यणपीशाच जु तें॥आक्रमीलें ब्यापुरुषातें॥शा
स्त्रें बंधु वर्गादी समस्तें॥सवटी गुरुत यातें रक्षूनशके॥७॥मनो
लक्ष्यणपीशाचा आधीन॥जयाप्राणीयाचे वर्तन॥तो तंव गीळी
ला असुरीन॥तयासी उपाव कोणे करावा॥८॥चीत्ता आधीन जो
पुरुष॥तोनुधरे गारा चवेश॥यालागी चीत्त करावे वस्य॥अनेक
उपायास आश्रउनि॥९॥

(6A)

ऐसी अर्थी मुनी आपन॥ बोलेवसीष्टचीन्माचवन॥ श्रोती होउन
सावधान॥ द्यावे अवधान कथेसी॥६०॥ श्लोक॥ संशांत्तचित्तवेता
ल॥ गुरुशास्त्रार्थबोधवाः॥ शक्नवंतीसे मुहयतुं॥ स्वत्न्यपंकान्मु
गं यथा॥१॥ याचो गाभो गोवहीः कायी॥ आर्यआनुसरेसदा॥ परीचो
यम हार्थस्वामेक मासान्माश्रयेत॥२०॥ टीका॥ चीत्तलक्षण वेताळ
६ दुर्जना॥ जयाचापावकोण परामनाा तयासी संसार कर्दमापासुन॥
काढावयाकारणशक्त होती॥६१॥ सद्गुरु सशास्त्र बोधवा॥ हे सम ६
र्थ होतीस्वयमेवा॥ जेवीशोधेचीरवत्नायासावा॥ मग सावेवकाधी
जे॥६२॥ सविस्तर त्नो गयुगावे॥ महानुभावाचे पाय सेवावे॥ प
रमार्थस्वरूप विचारावे॥ आमपुर्व आभावे स्वतसिद्ध॥६३॥ चीत्त जे
जाल्यायोगयुग॥ तरीच आकळे निजात्मयोग॥ यद्अर्थी सांगेनउ
वचांग॥ तोहु सुजनगधरीची तो॥६४॥ पुर्विवित्तलिाजोडतां तत॥
मी सांगे नरघुनाथा॥ श्रेवणो जोडे आपुले हीता॥ पुर्णपरमार्थ हात
चढे॥६५॥

॥निर्वाणप्रकरणदिवपुत्रोपाख्यानसर्ग॥१॥

[illegible]का॥अचे मामपस द्दष्टीं॥महामोह विनाशनि॥स्व गुयाकथीतापु
[illegible]॥मम कैलासकंदरे॥१॥सं सारदुःखें यथा॥देवे नाशोंदु मीदकी
ना॥अस्तीवुं कर संसारा॥भासुरःपरमोदीवः॥२२॥कैलासो नाम शै
लेंद्रो॥गौरीरमणमंदीरं॥तत्रास्ते भगवान्देवो॥हरश्चंद्रकलाधरः॥२३॥
तपुजयन्महादेवा॥तस्मीन्नेव शीरोपुरा॥कदाचीदवसंगेयो॥तत्रै
वीरचीताश्रमः॥२४॥तपाद्यैतापसाचारो॥चीरायरचीतास्थीती॥२५॥
टीका॥अगा ये मर चुविरा [illegible] केसरी॥येदर्थी मी हाते दुःशेकरी॥आ
त्मज्ञानउपायें अन्य परी॥सांगेन निर्धारीतें येका॥१६॥पूर्वी कैला
सकंदरी॥स्वमुखे देवश्रीपुरारी॥जो अर्थ कथीला ही तो पचारी॥
तो तु अवधारी राजकुमरा॥१७॥देवाधीदेव स्वप्रकाश॥मौलीअ
र्धचंद्र कीरीटउजयास॥त्रीवानीप्रतीश्योमकेश॥संसारशांतीसु
बोलीला॥१८॥चंद्रकीरणसमुदायसुशोभीत॥उत्कृष्ट कैलास वि
ख्यात॥स्वगंसीशु वया मंदीतो॥जयेमंदी शीव सतगौरीपती॥१९॥

(२४)

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan ... Mumbai

(४)

सापर्वतीचंद्रकका धरा॥ देवाधी देव भगवंत हर॥ पुवीमी हीपुज
नतत्पर॥ होते अव्यग्रतेठाई॥७०॥ येक समइ गंगातीरी॥ आश्र
मरघुनत पारीचौ॥ मी होतो ते अवसरी॥ चीरकाळ वरी स्वस्थीती
ने॥७१॥ श्लोक॥ सीद्धसंघातवलीतः॥ कृतशास्त्रार्थसंग्रहं॥ पुष्पा
र्थस्य कृतपुटीकः पुस्तकव्यूह संगृहीं॥ १॥ एवं गुणविशीष्टस्य॥ कै
लासवनकुंजकौ॥ तपःप्रवरतोराम॥ ममलोल्पवर्त्तते॥ २॥ अ को
॥७॥ थेकः संगताचीतु॥ बहुलस्यापृ मेदीनी॥ गते श्रावणयक्षस्य ॥७॥
रात्र्ये प्रेक्षयमागते॥ ३॥ टीका॥ सीद्ध समुदायवेष्टन॥ शास्त्रार्था
संग्रह करून॥ पुष्पा सटापले संपादुन॥ अज्ञान ज्ञाने वीचारक
रीत॥७२॥ या समस्त सीद्ध समुदायसी॥ वीचारकरीती अहीर्णी
सी॥ तपर शिव आराधने सी॥ शिष्य समुदायेसी अनुरक्त॥७३॥
[illegible]प्रकारी गुणे सीयुक्त॥ कैलासवनकुंजात॥ गंगातटीतप आचर
[illegible]आराधीत शंभुसी॥७४॥ येसी येरीती रघुनाथ॥ कीते ककाप्ये

॥निर्वाणप्रकरणदिव पूजोपाख्यान सर्ग॥२॥

॥म्हणे तेथ॥ शिष्य सह वर्त्तमान युक्त॥ तो अपुर्व वृत्तांत वर्त्तला॥७४॥
अनंतरे कोण्ही येक समयास॥ श्रावण कमतीया अष्टमी दीवस॥ रात्री पू
र्व यामजो यास॥ अपुर्व विन्यास योजला॥७५॥ श्लोक॥ दीक्ष संशांते
रूपासु॥ काष्टमौन स्थीता रवी ला॥ रवडो छेडा धंका रेषु॥ कुंजेषु गहने
षु च॥२८॥ एतस्मीन्समयेतत्र॥ या मार्गे प्रथम गते॥ स माधीं तनु तो निवा
स्थी तोहं बाह्य मग्न दृक्॥३०॥ जपस्थं का नने ते जोराटी स्येव समु थित
सुधाश्च तातसंकाशं॥ चंद्रदीं इं गता पमं॥३१॥ टीका॥ तो म्यास माधीवि ॐ
सर्जुन॥ बाह्य पदार्थी दृष्टी निमग्न॥ कानन राहीलों वींदान॥ जाले तेरघुनं तो
दन पुरीसावें॥७७॥ स कल्दीगांतर पअसोन॥ अते व का हू सब ल कु
न॥ अंधःकार निरसावा शस्त्रे करुन॥ रात्री च्याठाई जाण रघुवयी॥ ७ओ
हे से आरण्य निकुंज वन असतां॥ या मध्यास धंभाग जाता॥ अकस्मा
त दीव्य तेजें झकझकीत॥ या समीपा हता पैं आलो॥७९॥ ते तेज साद्र अती शुभ्र
वर्ण॥ मेघ शता वर्षी समान॥ चंद्र संध्याची उपमा ब्या कारणे॥ शोभायमान अ
तीरम्य॥८०॥

(8A)

(१)

या सांद्र तें ज्ञाचा प्रकाश॥ अंत बह्य चिदाभास॥ आनंदमय सुख विला
स॥ तीचा विन्यास न बोलवे॥८१॥ श्लोक॥ प्रगटीकृत दीकुंजा॥ तद्दालोक्य
मया स्मयात्॥ अंतःप्रकाशशालीन्य॥ बुद्धीदृष्ट्या विलोकीतं॥२॥ याव
प्रस्यामीतं सानुं॥ प्राप्तश्चंद्रकलाधरः॥ गौरीकर पुंतो करानंदी प्रोत्सारीत॥
प्रगः॥३॥ शीष्यानुबोध्य तत्रस्यानुगामी हीहाध्यर्य सुसंयतः॥ अगमं सुम
नास्तस्या॥ दृष्टीपुतं महपुरां॥४॥ टीका॥ ज्या तेजें दीकुंज प्रकाशमान॥
॥८॥ यादीव्यते ज्ञातें पाहुन॥ अंतरीं प्रकाश आशीयविनु॥ स्वानंद घनमीळा॥८॥
लो॥८२॥ माझी बुद्धी जे प्रकाशमान॥ ज्ञान तेजें सुप्रसन्न॥ अवलोकीलें
ते ऐकरुण॥ उपमा देणें कायस्या सी॥८३॥ ऐवं पाहीले म्या यथानीगुती॥
तोवं त्याच्या कडा प्रती॥ चंद्रकळाधरी दिव्यमूर्ती॥ संगे पार्वती आला असे
॥८४॥ गौरीच्या हस्तें हस्त धुरुन॥ गणसमुदाय सहवर्तमान॥ नंदीकेश्व
रे तराटी धरुन॥ दुर्शमादी निवारण करीत आहे॥८५॥ मग त्या शिष्यास स
माधीपासुन॥ उठउन यापासुन पुजाचे ठुन॥ सर्व इंद्रिय स्वाधीन करुन॥

॥निर्वाणप्रकरणदेवपुजोपाख्यान॥सर्ग॥२॥

पुष्पाकृ सेपादुनसामग्री॥६॥देवअवलोकीलहृदुरुन॥मराम्मी
सुंदर मनाच्याहोउन॥याचीयेप विचुंद दृष्टीकरुन॥कराव्यावंदन
पाळीलो॥६७॥श्लोकाांतत्र पुष्पाञ्जुलींदत्वा॥दुरादेवचील्लोचन॥
दत्ताध्यनिमयादेव॥संप्रणाम्याऩीवंदीततः॥२६॥ततः चंद्रप्रभा
सख्या॥रुब्धाशीतत्लशात या॥द रयासवर्तिहारीएय्या॥चीरम
रम्यास्पदीकृतः॥२६॥पुष्पासानुप विष्टाय॥तस्मेवेलोक्यसा
क्षीणे॥अर्घ्यपुष्पंतथापाद्यं॥मम्प्यरूपेणार्पीतिमया॥२७॥टीका॥
दुरुन पुष्पांजुलीसमर्पुन॥य कम मर्घ्यपाद्यपुजनकरुन॥सा
ष्टांगेसीअन्नीवंदुन॥देवश्री लोचन सुखीकेला॥८॥तवेचंद्र
कळेचीसखीसंवीती॥अवग्रसुशीतळआनंदवितो॥सक
ळाचीआर्तीपीडादुरीती॥तेक्तपादृष्टीने मजप्रतीअवलोकी
ला॥९॥पुष्पयुक्तलोकेलासपर्वत॥याच्याकडाबोसुशोभीत॥८

(9A)

(१०)

तेथें उपविष्ट उमाकांत ॥ देव समर्थ विश्वसाक्षी ॥ ६७ ॥ त्यास अर्घ्य
पाद्य पुष्पांजुळी ॥ जवळी येउनी म्यां पुजा केली ॥ नाना उपचा
र सुख समेळी ॥ चंद्रमौळी आराधीला ॥ ६८ ॥ श्लोक ॥ मंदार पुष्पां
जलयो ॥ वीकीर्ण विहवः पुरः ॥ नानावीधीन्नमस्कारैः ॥ स्तोत्रैश्च्या
प्यर्चीतः शीवः ॥ १ ॥ ततो भगवती गौरी ॥ तावद्रश्ये वसपर्यया ॥
॥थ॥ संपुजीता सुखीयुक्ता ॥ गणमंडळीकांस्तथा ॥ २ ॥ पुजांते पुष्पशी ॥थ॥
तां पुगारस्मीं सीतळयगीरा ॥ तत्र उपविष्टं प्रोवाच ॥ मामहेंद्रं कु
ळाधरः ॥ ४ ॥ टीका ॥ परीसतसु मनेयेउन ॥ अनेक पुष्पांजुळी
समर्पुन ॥ अष्टांग पंचांग नमन ॥ स्तोत्र पठन नाना परी ॥ ६९ ॥
ऐसा सद्भावयुक्त ॥ शीव पुजीला यथोचीत ॥ स्वामीस्तवीला उ
माकांत ॥ देव समर्थ सर्ववीदो ॥ ७० ॥ तदनंतर सख्यांसहवर्त
मान ॥ केलें गौरीचें तावद्र पुजन ॥ तेसेंची पुजीले समुदाय गण ॥
शिवसमान जाणोनी ॥ ७१ ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥निर्वाणप्रकणदिवपुजोपाख्यानसर्ग॥१॥

पुसऱ्या अती पुण्यविंद कीर्ण॥ असीसीतळवाचा तेणे करोना॥ मीचे
स लोदेवानी मुखहोऊना॥ यामज प्रती शीव आपण बोलता झा
ला॥ श्लोक॥ ब्रह्मन् प्रशमशालीन्या॥ प्राप्त विश्रांतयः परा॥
केश्ची कल्याण कारीण्य॥ सेविंदस्ते स्थीरास्पदे॥ ४१॥ केश्चीत्तप
स्ते निर्विघ्नं॥ कल्याणमनुपश्यति॥ कश्चीत्प्राप्यमनुप्राप्यं॥ कश्ची
च्छाम्यती भीतयः॥ ४२॥ एवंवादिनी देवेश॥ सर्वलोकैककार
ण॥ गीरोन्बुनयशालीन्या॥ मयोक्तं रघुनंदन॥ ४३॥ टीका॥ अग
ये ब्रह्ममूर्ती विसीष्टा आपणा उत्कृष्ट पद ते स्थीर स्थान॥ तेथे
उपशांती विश्रांती पावोनी ना॥ नायमान आहेस की॥ ४४॥ कल्या
णकमीत परमती॥ आनंद निर्भर होऊन चित्ती॥ स्वरूपी अनुसं
धान रती॥ तुझ्या बुद्धीवृत्ती सजा आहे की॥ ४५॥ तुझे तप निर्विघ्न
होऊन॥ कल्याणाते अनुवर्तुन॥ पावावया योग वस्तु परीपूर्ण॥
प्राप्ती हु जे कारण जाली की॥ ४६॥ सकळ भय उपशांती जाली की॥

(10A)

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com